Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 4ης Σεπτεμβρίου 2025 *

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινωνική πολιτική – Συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP – Ρήτρα 4 – Εκπαιδευτικοί που απέκτησαν επαγγελματική πείρα σε ορισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα των οποίων η λειτουργία και η οργάνωση δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του κράτους – Πρόσληψη για αόριστο χρόνο σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα – Προσδιορισμός της αρχαιότητας για τον καθορισμό των αποδοχών – Εθνική ρύθμιση που δεν προβλέπει τον συνυπολογισμό του χρόνου προϋπηρεσίας σε ορισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα των οποίων η λειτουργία και η οργάνωση δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του κράτους – Διαφορετική μεταχείριση βάσει κριτηρίου διαφορετικού από τη φύση της σχέσης εργασίας ως ορισμένου ή αορίστου χρόνου – Άρθρα 20 και 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Δυνατότητα εφαρμογής – Μη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης»

Στην υπόθεση C-543/23 [Gnattai] [i],

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunale di Padova (πρωτοδικείο Πάδοβας, Ιταλία) με απόφαση της 14ης Αυγούστου 2023, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Αυγούστου 2023, στο πλαίσιο της δίκης

AR

κατά

Ministero dell'Istruzione e del Merito,

παρισταμένης της:

Anief – Associazione Professionale e Sindacale,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Jarukaitis, πρόεδρο τμήματος, N. Jääskinen, A. Arabadjiev (εισηγητή), M. Condinanzi και R. Frendo, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: G. Chiapponi, διοικητικός υπάλληλος,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

[i] Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Μαρτίου 2025,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο AR, εκπροσωπούμενος από τους G. Rinaldi και N. Zampieri, avvocati,

– η Anief – Associazione Professionale e Sindacale, εκπροσωπούμενη από τους A. Dal Ferro, F. Ganci και W. Miceli, avvocati,

– η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον S. Fiorentino και την G. Palmieri, επικουρούμενους από τις A. Berti Suman και L. Fiandaca, avvocati dello Stato,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις S. Delaude και D. Recchia,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 5ης Ιουνίου 2025,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 157 ΣΛΕΕ, των άρθρων 20 και 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), της ρήτρας 4, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαισίου για την εργασία ορισμένου χρόνου, η οποία συνήφθη στις 18 Μαρτίου 1999 (στο εξής: συμφωνία-πλαίσιο) και περιλαμβάνεται στο παράρτημα της οδηγίας 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP (ΕΕ 1999, L 175, σ. 43), της οδηγίας 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (ΕΕ 2000, L 180, σ. 22), της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ 2000, L 303, σ. 16), του άρθρου 14 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), καθώς και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, που υπογράφηκε στο Τορίνο στις 18 Οκτωβρίου 1961, όπως έχει αναθεωρηθεί (στο εξής: Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του AR και του Ministero dell'Istruzione e del Merito (Υπουργείου Παιδείας και Ενίσχυσης της Αξιοκρατίας και των Προσόντων στην Εκπαίδευση, Ιταλία) (στο εξής: Υπουργείο Παιδείας) σχετικά με τον καθορισμό της προϋπηρεσίας του.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Κατά τη ρήτρα 1 της συμφωνίας-πλαισίου, σκοπός της είναι, αφενός, η βελτίωση της ποιότητας της εργασίας ορισμένου χρόνου με τη διασφάλιση της εφαρμογής της αρχής της μη διάκρισης και, αφετέρου, η καθιέρωση ενός πλαισίου για να αποτραπεί η κατάχρηση που προκαλείται από τη χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων ή εργασιακών σχέσεων ορισμένου χρόνου.

4 Η ρήτρα 2 της συμφωνίας-πλαισίου, η οποία επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής», προβλέπει στο σημείο 1 τα εξής:

«Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται σε όλους τους εργαζομένους ορισμένου χρόνου που έχουν σύμβαση ή σχέση εργασίας όπως αυτές καθορίζονται από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή την πρακτική σε κάθε κράτος μέλος.»

5 Η ρήτρα 3 της συμφωνίας-πλαισίου, η οποία επιγράφεται «Ορισμοί», έχει ως εξής:

«1. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, ως “εργαζόμενος ορισμένου χρόνου” νοείται ένα πρόσωπο που έχει σύμβαση ή σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου συναφθείσα απευθείας μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου, η λήξη της οποίας καθορίζεται από αντικειμενικούς όρους, όπως παρέλευση συγκεκριμένης ημερομηνίας, η ολοκλήρωση συγκεκριμένου έργου ή πραγματοποίηση συγκεκριμένου γεγονότος.

2. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, ως “αντίστοιχος εργαζόμενος αορίστου χρόνου” νοείται ο εργαζόμενος που έχει σύμβαση ή σχέση εργασίας αορίστου χρόνου στην ίδια επιχείρηση, και απασχολείται στην ίδια ή παρόμοια εργασία/απασχόληση, λαμβανομένων υπόψη των προσόντων ή των δεξιοτήτων.

Όπου δεν υπάρχει αντίστοιχος εργαζόμενος αορίστου χρόνου στην ίδια εκμετάλλευση, η σύγκριση πρέπει να γίνεται με αναφορά στην εκάστοτε εφαρμοζόμενη συλλογική σύμβαση, ή όταν δεν υπάρχει οικεία συλλογική σύμβαση, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ή τις εθνικές συλλογικές συμβάσεις ή πρακτικές.»

6 Η ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου, η οποία επιγράφεται «Αρχή της μη διάκρισης», ορίζει τα εξής:

«1. Όσον αφορά τις συνθήκες απασχόλησης, οι εργαζόμενοι ορισμένου χρόνου δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται δυσμενώς σε σχέση με τους αντίστοιχους εργαζομένους αορίστου χρόνου μόνο επειδή έχουν σύμβαση ή σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

[…]

4. Η απαιτούμενη περίοδος προϋπηρεσίας σε σχέση με ιδιαίτερες συνθήκες απασχόλησης θα είναι η ίδια για τους εργαζομένους ορισμένου χρόνου όπως και για τους εργαζομένους αορίστου χρόνου εκτός από την περίπτωση που δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους διαφορετική διάρκεια της περιόδου προϋπηρεσίας.»

Το ιταλικό δίκαιο

7 Το άρθρο 485 του decreto legislativo nº 297 – Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado (νομοθετικού διατάγματος 297, περί εγκρίσεως της κωδικοποιημένης εκπαιδευτικής νομοθεσίας για τη λειτουργία των σχολείων όλων των κατηγοριών και βαθμίδων), της 16ης Απριλίου 1994 (GURI αριθ. 115, της 19ης Μαΐου 1994, τακτικό συμπλήρωμα αριθ. 79, στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 297/1994), προβλέπει τα εξής:

«1. Η προϋπηρεσία, υπό καθεστώς εκτάκτου υπαλλήλου, του διδακτικού προσωπικού σε δημόσια και αναγνωρισμένα από το κράτος σχολεία δευτεροβάθμιας και καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των εν λόγω σχολείων του εξωτερικού, αναγνωρίζεται ως υπηρεσία τακτικού υπαλλήλου για νομικούς και μισθολογικούς σκοπούς […].

2. Για τους ίδιους σκοπούς και στην ίδια έκταση, κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1, αναγνωρίζεται η προϋπηρεσία του αναφερόμενου στην εν λόγω παράγραφο προσωπικού στα σχολεία των κρατικών οικοτροφείων θηλέων και η προϋπηρεσία, υπό καθεστώς τακτικού και εκτάκτου υπαλλήλου πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα δημόσια σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ή στα εξομοιούμενα με αυτά ιδιωτικά σχολεία, συμπεριλαμβανομένων των σχολείων των προαναφερθέντων οικοτροφείων και του εξωτερικού, καθώς και στα κοινωνικά ή επιδοτούμενα σχολεία ή στα σχολεία που παρέχουν ενισχυτική διδασκαλία.

3. Για τους ίδιους σκοπούς και εντός των ορίων που καθορίζονται στην παράγραφο 1, αναγνωρίζεται στο διδακτικό προσωπικό των σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης η προϋπηρεσία, υπό καθεστώς εκτάκτου υπαλλήλου, στα δημόσια σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ή στα σχολεία των κρατικών οικοτροφείων θηλέων ή στα εξομοιούμενα με αυτά ιδιωτικά σχολεία, στα δημόσια ή στα αναγνωρισμένα από το κράτος ιδιωτικά σχολεία δευτεροβάθμιας και καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, καθώς και στα κοινωνικά ή επιδοτούμενα σχολεία ή στα σχολεία που παρέχουν ενισχυτική διδασκαλία […]».

8 Το άρθρο 1 του legge n. 62 – Norme per la parità scolastica e disposizioni sul diritto allo studio e all'istruzione (νόμου 62 περί κανόνων για την ισότιμη εκπαίδευση και περί διατάξεων για το δικαίωμα στις σπουδές και στην εκπαίδευση), της 10ης Μαρτίου 2000 (GURI αριθ. 67, της 21ης Μαρτίου 2000, στο εξής: νόμος 62/2000), ορίζει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 33, παράγραφος 2, του Συντάγματος, το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα αποτελείται από τα δημόσια σχολεία και από τα ισότιμα με αυτά ιδιωτικά σχολεία και σχολεία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Η Δημοκρατία θέτει ως κύριο στόχο τη διεύρυνση της προσφοράς εκπαιδευτικών υπηρεσιών και τη γενίκευση της αντίστοιχης ζήτησης για διά βίου μάθηση από την παιδική ηλικία.

2. Ως "ισότιμα με τα δημόσια" ιδιωτικά σχολεία ορίζονται, για όλους τους σκοπούς των ισχυουσών διατάξεων, ιδίως όσον αφορά την άδεια απονομής τίτλων σπουδών με νομική ισχύ, τα μη κρατικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων των ιδρυμάτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, τα οποία, αρχής γενομένης από την προσχολική εκπαίδευση, συμμορφώνονται με τα γενικά ρυθμιστικά πλαίσια για την εκπαίδευση, ανταποκρίνονται στη ζήτηση εκπαιδευτικών υπηρεσιών εκ μέρους των οικογενειών και χαρακτηρίζονται από τις αναφερόμενες στις παραγράφους 4, 5 και 6 απαιτήσεις ποιότητας και αποτελεσματικότητας.

3. Τα ισότιμα με τα δημόσια ιδιωτικά σχολεία απολαύουν πλήρους ελευθερίας όσον αφορά τον πολιτιστικό και παιδαγωγικό-διδακτικό προσανατολισμό. Λαμβανομένης υπόψη της εκπαιδευτικής προσέγγισης του σχολείου, η διδασκαλία εμπνέεται από τις θεμελιώδεις αρχές που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα. Δεδομένου ότι τα ισότιμα με τα δημόσια ιδιωτικά σχολεία παρέχουν δημόσια υπηρεσία, φιλοξενούν όλα τα άτομα που αποδέχονται την εκπαιδευτική τους προσέγγιση και υποβάλλουν αίτηση εγγραφής, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών και των σπουδαστών με αναπηρία. Η εκπαιδευτική προσέγγιση καθορίζει, κατά περίπτωση, τον πολιτιστικό ή θρησκευτικό προσανατολισμό. Ωστόσο, οι εξωσχολικές δραστηριότητες που προϋποθέτουν ή απαιτούν την αποδοχή συγκεκριμένης ιδεολογίας ή συγκεκριμένων θρησκευτικών πεποιθήσεων δεν είναι υποχρεωτικές για τους μαθητές.

4. Αναγνωρίζεται η ισοτιμία των μη κρατικών σχολείων που υποβάλλουν σχετική αίτηση και τα οποία δεσμεύονται ρητώς να εφαρμόζουν τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 και πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

a) διαθέτουν εκπαιδευτική προσέγγιση σύμφωνη με τις αρχές του Συντάγματος και σχέδιο παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών σύμφωνο με τους ισχύοντες κανόνες και κανονισμούς· παρέχουν βεβαίωση που ορίζει τον υπεύθυνο διοίκησης και δημοσιεύουν τους ισολογισμούς τους·

b) διαθέτουν χώρους, έπιπλα και μέσα διδασκαλίας κατάλληλα για τον τύπο του σχολείου και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία·

c) τα συλλογικά όργανα του σχολείου συγκροτούνται και λειτουργούν με βάση τη δημοκρατική συμμετοχή·

d) το σχολείο εγγράφει όλους τους μαθητές των οποίων οι γονείς υποβάλλουν σχετική αίτηση, υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν έγκυρο πιστοποιητικό προσόντων για να γίνουν δεκτοί στην τάξη που επιθυμούν να φοιτήσουν·

e) εφαρμόζουν όλους τους κανόνες που ισχύουν για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή μειονεκτούντων μαθητών·

f) οργανώνουν πλήρη προγράμματα σπουδών· η ισοτιμία δεν μπορεί να χορηγηθεί για μεμονωμένες τάξεις, εκτός εάν εισάγονται νέα πλήρη προγράμματα σπουδών, τα οποία πρέπει να αρχίζουν από την πρώτη τάξη·

g) το διδακτικό προσωπικό κατέχει το σχετικό πιστοποιητικό επαγγελματικής ικανότητας·

h) το διοικητικό και το διδακτικό προσωπικό εργάζεται με ατομικές συμβάσεις εργασίας σύμφωνα με τις εθνικές κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας.»

9 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, της decreto-legge n. 255 – Disposizioni urgenti per assicurare l'ordinato avvio dell'anno scolastico 2001/2002 (πράξης νομοθετικού περιεχομένου 255 περί επειγουσών διατάξεων για τη διασφάλιση της ομαλής έναρξης του σχολικού έτους 2001/2002), της 3ης Ιουλίου 2001 (GURI αριθ. 153, της 4ης Ιουλίου 2001, στο εξής: πράξη νομοθετικού περιεχομένου 255/2001), προβλέπει ότι, αντί να διοργανώνει δημόσιους διαγωνισμούς με σκοπό την πρόσληψη διδακτικού προσωπικού για αόριστο χρόνο, το Υπουργείο Παιδείας μπορεί να χρησιμοποιεί εφεδρικούς πίνακες διαρκούς ισχύος, οι οποίοι πλέον εξαντλούνται, στο πλαίσιο

των οποίων «[ο]ι διδακτικές υπηρεσίες που παρέχονται από την 1η Σεπτεμβρίου 2000 στα ισότιμα με τα δημόσια σχολεία […] λαμβάνονται υπόψη στον ίδιο βαθμό με τις υπηρεσίες που παρέχονται στα δημόσια σχολεία».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

10 Ο AR, καθηγητής ιταλικής γλώσσας, ιστορίας και γεωγραφίας, εργάστηκε σε σχολείο «ισότιμο» με τα δημόσια σχολεία, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, του νόμου 62/2000, κατά το χρονικό διάστημα από το 2002 έως το 2007, βάσει πέντε συμβάσεων ορισμένου χρόνου.

11 Την 1η Σεπτεμβρίου 2008 ο AR προσλήφθηκε από το Υπουργείο Παιδείας για αόριστο χρόνο ως εκπαιδευτικός σε δημόσιο σχολείο. Στο πλαίσιο καθορισμού της αρχαιότητας του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού κατά την πρόσληψή του, το Υπουργείο Παιδείας τον κατέταξε στο μισθολογικό κλιμάκιο που αντιστοιχούσε σε «μηδέν έτη προϋπηρεσίας». Συγκεκριμένα, το εν λόγω υπουργείο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι το άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994 δεν επέτρεπε να ληφθούν υπόψη, για τον υπολογισμό της προϋπηρεσίας του προσφεύγοντος της κύριας δίκης, τα έτη εργασίας του στο ως άνω ισότιμο με τα δημόσια σχολείο.

12 Ο AR άσκησε ενώπιον του Tribunale di Padova (πρωτοδικείου Πάδοβας, Ιταλία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου, αγωγή με αίτημα να ληφθεί υπόψη από το Υπουργείο Παιδείας η προϋπηρεσία που είχε αποκτήσει λόγω της απασχολήσεώς του σε ισότιμο με τα δημόσια σχολείο, υποστηρίζοντας ότι το άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994 αντιβαίνει στη ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου καθώς και στα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη.

13 Στις 25 Φεβρουαρίου 2022 η συνδικαλιστική ένωση μη κερδοσκοπικού σκοπού Anief – Associazione Professionale e Sindacale παρενέβη στη δίκη ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

14 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι, δυνάμει του νομοθετικού διατάγματος 297/1994, το Υπουργείο Παιδείας αναγνωρίζει τρία είδη ιδιωτικών σχολείων ως ισότιμα με τα δημόσια, ήτοι τα εξομοιούμενα με τα δημόσια ιδιωτικά σχολεία, τα αναγνωρισμένα εκ του νόμου και τα αναγνωρισμένα από το κράτος ιδιωτικά σχολεία. Το εν λόγω νομοθετικό διάταγμα προβλέπει επίσης, κατά το αιτούν δικαστήριο, ότι η επαγγελματική πείρα που έχουν αποκτήσει οι εκπαιδευτικοί στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων τους, μεταξύ άλλων σε σχολεία αναγνωρισμένα από το κράτος και σε σχολεία εξομοιούμενα με τα δημόσια, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο καθορισμού της αρχαιότητας των εκπαιδευτικών κατά την πρόσληψή τους για αόριστο χρόνο από το Υπουργείο Παιδείας.

15 Ο νόμος 62/2000 αντικατέστησε τις τρεις αυτές κατηγορίες ιδιωτικών σχολείων με μία ενιαία κατηγορία σχολείων, τα οποία αποκαλούνται «ισότιμα σχολεία». Δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 2, της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 255/2001, η επαγγελματική πείρα που έχουν αποκτήσει οι εκπαιδευτικοί στο πλαίσιο απασχόλησης σε σχολείο το οποίο, μετά την 1η Σεπτεμβρίου 2000, αναγνωρίζεται ως σχολείο ισότιμο με τα δημόσια σχολεία θεωρείται, για τους σκοπούς της πρόσληψής τους για αόριστο χρόνο από το Υπουργείο Παιδείας, ως ισοδύναμη με την αποκτηθείσα πείρα στο πλαίσιο απασχόλησης σε δημόσια σχολεία. Εντούτοις, από τη νομολογία του Corte suprema di cassazione (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Ιταλία) προκύπτει ότι η πείρα που αποκτήθηκε στην πρώτη ως άνω περίπτωση δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη, στο πλαίσιο αναγνώρισης της προϋπηρεσίας των εν λόγω εκπαιδευτικών κατά

την πρόσληψή τους για αόριστο χρόνο από το Υπουργείο Παιδείας, για τον καθορισμό του κλιμακίου αρχαιότητας στο οποίο πρέπει να καταταγούν λόγω, μεταξύ άλλων, της ελλείψεως νομοθετικής διάταξης που να επιτρέπει τον συνυπολογισμό αυτόν.

16 Το αιτούν δικαστήριο αμφιβάλλει αν συνάδει με τη ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου το να μη λαμβάνεται υπόψη, για τον καθορισμό των αποδοχών των εκπαιδευτικών αυτών, η επαγγελματική πείρα την οποία έχουν αποκτήσει σε σχολεία ισότιμα με τα δημόσια.

17 Συγκεκριμένα, ο μη συνυπολογισμός της εν λόγω προϋπηρεσίας ισοδυναμεί, κατά το αιτούν δικαστήριο, με δυσμενή αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών που έχουν εργαστεί στο πλαίσιο σχέσεων ορισμένου χρόνου σε σχολεία ισότιμα με τα δημόσια σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς που έχουν συμπληρώσει την ίδια περίοδο εργασίας με συμβάσεις αορίστου χρόνου σε δημόσια σχολεία, των οποίων η αποκτηθείσα διδακτική πείρα λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό των αποδοχών τους, και δη για τον λόγο ότι οι εκπαιδευτικοί της πρώτης κατηγορίας δεν έχουν επιτύχει σε διαγωνισμό για την πρόσληψη δημοσίων υπαλλήλων.

18 Πάντως, οι καταστάσεις στις οποίες βρίσκονται οι δύο αυτές κατηγορίες εκπαιδευτικών είναι συγκρίσιμες, καθόσον δεν υφίσταται καμία διαφορά μεταξύ των καθηκόντων, της εκπαίδευσης, των εργασιών και των επαγγελματικών υποχρεώσεων ενός εκπαιδευτικού αορίστου χρόνου που ασκεί τα καθήκοντά του σε δημόσιο σχολείο και εκείνων ενός εκπαιδευτικού ορισμένου χρόνου που ασκεί τα καθήκοντά του σε σχολείο ισότιμο με τα δημόσια σχολεία, και το Corte suprema di cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) έχει δεχτεί ότι οι δύο αυτές κατηγορίες σχολείων είναι «από κάθε άποψη» ίδιες.

19 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, εξάλλου, ότι το να μη λαμβάνεται υπόψη, για τον καθορισμό της αμοιβής, η πείρα που έχει αποκτηθεί σε σχολεία ισότιμα με τα δημόσια σχολεία δεν δικαιολογείται από το γεγονός ότι τα σχολεία αυτά αποτελούν ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Συγκεκριμένα, η δεξιότητα λόγω πείρας είναι ανεξάρτητη της ιδιότητας του εργοδότη ως ιδιωτικού ή δημόσιου φορέα. Επιπλέον, ο εθνικός νομοθέτης επέτρεψε να λαμβάνονται υπόψη, για τον υπολογισμό της αρχαιότητας, οι περίοδοι διδασκαλίας σε εργοδότες τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα, συμπεριλαμβανομένων των περιόδων που έχουν συμπληρώσει οι εκπαιδευτικοί ορισμένου χρόνου στα δημόσια σχολεία.

20 Ο μη συνυπολογισμός της προϋπηρεσίας αυτής δεν δικαιολογείται ούτε από τις διαφορές μεταξύ του τρόπου πρόσληψης των εκπαιδευτικών στα ισότιμα με τα δημόσια ιδιωτικά σχολεία και του τρόπου πρόσληψής τους στα δημόσια σχολεία. Συγκεκριμένα, η ύπαρξη δημόσιου διαγωνισμού πρόσληψης εκπαιδευτικών για αόριστο χρόνο στα δημόσια σχολεία δεν ασκεί συναφώς επιρροή, δεδομένου ότι το άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994 προβλέπει ότι, για τον υπολογισμό της αρχαιότητας εκπαιδευτικού κατά την πρόσληψή του για αόριστο χρόνο από το Υπουργείο Παιδείας, λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος προϋπηρεσίας του τόσο σε σχολεία στα οποία οι εκπαιδευτικοί προσλαμβάνονται με διαγωνισμό όσο και σε σχολεία όπου δεν συμβαίνει τούτο.

21 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το να μη λαμβάνεται υπόψη, για τον καθορισμό της αμοιβής, η εργασία του εκπαιδευτικού σε σχολεία που είναι ισότιμα με τα δημόσια αντιβαίνει επίσης στην αρχή της ίσης μεταχείρισης, η οποία κατοχυρώνεται στα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη. Συναφώς, επισημαίνει ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση εισάγει αδικαιολόγητη διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των εκπαιδευτικών των ισότιμων με τα δημόσια σχολείων και των εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων, των πρώην αναγνωρισμένων από το κράτος και εξομοιούμενων με τα δημόσια σχολείων, τα οποία μετονομάστηκαν σε «ισότιμα σχολεία» το 2000. Συγκεκριμένα, η πείρα που έχει αποκτηθεί σε ισότιμο με τα δημόσια σχολείο έχει, κατά την άποψη του αιτούντος

δικαστηρίου, μεγαλύτερη ποιότητα και αξία από την αποκτηθείσα σε άλλα ιδιωτικά σχολεία. Όμως, μόνον η πείρα που έχει αποκτηθεί σε σχολεία της δεύτερης κατηγορίας μπορεί να ληφθεί υπόψη, δυνάμει του άρθρου 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994, για την αναγνώριση ορισμένης προϋπηρεσίας.

22 Περαιτέρω, το εν λόγω άρθρο 485 παραβιάζει, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, τη γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης, στο μέτρο που εισάγει διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των εκπαιδευτικών των ισότιμων με τα δημόσια σχολείων και των εκπαιδευτικών ορισμένου χρόνου των δημόσιων σχολείων.

23 Κατά το αιτούν δικαστήριο, ο Χάρτης έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση, αφενός, διότι σκοπός του είναι να διαπιστωθεί αν το γεγονός ότι δεν λαμβάνεται υπόψη η εργασία ορισμένου χρόνου που παρασχέθηκε στα ισότιμα με τα δημόσια ιδιωτικά σχολεία, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994, συνάδει με τον σκοπό που επιδιώκει η συμφωνία-πλαίσιο για τη βελτίωση της ποιότητας της εργασίας ορισμένου χρόνου, διασφαλίζοντας την τήρηση της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων, και, αφετέρου, διότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης είναι «εργαζόμενος ορισμένου χρόνου», κατά την έννοια της ρήτρας 3, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαισίου. Εξάλλου, μια πράξη εθνικού δικαίου αποτελεί πράξη που «εφαρμόζ[ει] το δίκαιο της Ένωσης», κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, εφόσον αφορά τομέα που εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Ένωσης. Η υπό κρίση υπόθεση, η οποία αφορά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών ορισμένου χρόνου για τον καθορισμό των αποδοχών τους κατά την πρόσληψή τους από το Υπουργείο Παιδείας ως εκπαιδευτικών αορίστου χρόνου, άπτεται αναμφίβολα της «εφαρμ[ογής] το[υ] δ[ικαίου] της Ένωσης», κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 51, παράγραφος 1, διότι αφορά την ερμηνεία της ρήτρας 4 της συμφωνίας-πλαισίου. Συναφώς, πρέπει να εξεταστεί αν το άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994 συνάδει με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων όσον αφορά τους όρους απασχόλησης, οι οποίες κατοχυρώνονται επίσης στο άρθρο 157 ΣΛΕΕ, στο άρθρο 14 της ΕΣΔΑ, στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη καθώς και στις οδηγίες 2000/43 και 2000/78.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Tribunale di Padova (πρωτοδικείο Πάδοβας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχουν η ρήτρα 4, σημείο 1, της [συμφωνίας-πλαισίου] και η γενική αρχή του δικαίου [της Ένωσης] περί απαγόρευσης των διακρίσεων όσον αφορά τις συνθήκες απασχόλησης, υπό το πρίσμα του άρθρου 21 του [Χάρτη] την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση, όπως αυτή του άρθρου 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994, η οποία, κατά την έννοια που της αποδόθηκε από το Corte suprema di cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) [βλ. αποφάσεις του Cass. S.L. (τμήματος εργατικών διαφορών του Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου) αριθ. 32386/2019, 33134/2019 και 33137/2019], προβλέπει ότι οι υπάλληλοι ορισμένου χρόνου των ισότιμων με τα δημόσια ιδιωτικών σχολείων, τα οποία προβλέπονται στον νόμο 62/2000, αντιμετωπίζονται δυσμενώς, στο πλαίσιο αναγνώρισης της προϋπηρεσίας, σε σχέση με τους υπαλλήλους αορίστου χρόνου του Υπουργείου [Παιδείας], απλώς και μόνον επειδή δεν έχουν επιτύχει σε δημόσιο διαγωνισμό ή έχουν διδάξει σε νομίμως αναγνωρισμένο ισότιμο με το δημόσιο ιδιωτικό σχολείο, μολονότι οι διδάσκοντες ορισμένου χρόνου των ισότιμων με τα δημόσια ιδιωτικών σχολείων τελούν σε αντίστοιχη κατάσταση με τους διδάσκοντες αορίστου χρόνου των κρατικών σχολείων όσον αφορά το είδος της εργασίας και τις συνθήκες κατάρτισης και απασχόλησης, δεδομένου ότι ασκούν τα

ίδια καθήκοντα και διαθέτουν τις ίδιες εκπαιδευτικές, παιδαγωγικές, μεθοδολογικές-διδακτικές, οργανωτικές-κοινωνικές και ερευνητικές δεξιότητες, οι οποίες αποκτήθηκαν μέσω της συσσώρευσης διδακτικής πείρας που αναγνωρίζεται από την ίδια εθνική ρύθμιση ως ταυτόσημη, για τους σκοπούς της πρόσληψης για αόριστο χρόνο μέσω κατάταξης στους εφεδρικούς πίνακες διαρκούς ισχύος, οι οποίοι πλέον εξαντλούνται (βλ. άρθρο 2, παράγραφος 2, της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 255/2001);

2) Πρέπει να γίνει δεκτό, στο πλαίσιο εφαρμογής της οδηγίας 1999/70, ότι οι γενικές αρχές του ισχύοντος ενωσιακού δικαίου περί ισότητας, ίσης μεταχείρισης και απαγόρευσης των διακρίσεων στην απασχόληση, οι οποίες κατοχυρώνονται επίσης στα άρθρα 20 και 21 του [Χάρτη], στο άρθρο 14 της [ΕΣΔΑ] (και οι οποίες είναι σχετικές κατά το άρθρο 52 του Χάρτη), στον [Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη], στο άρθρο 157 ΣΛΕΕ, καθώς και [στις οδηγίες 2000/43 και 2000/78], έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε διάταξη, όπως το άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994, η οποία επιβάλλει να λαμβάνονται υπόψη για μισθολογικούς σκοπούς, κατά την αναγνώριση της προϋπηρεσίας, αποκλειστικά οι διδακτικές υπηρεσίες οι οποίες παρασχέθηκαν στο ίδιο Υπουργείο [Παιδείας] ή στα εξομοιούμενα με τα δημόσια ιδιωτικά σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα αναγνωρισμένα από το κράτος ιδιωτικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στα επιδοτούμενα σχολεία ή στα κέντρα ενισχυτικής διδασκαλίας, στα κοινωνικά σχολεία, καθώς και στα οικοτροφεία θηλέων, αντιμετωπίζοντας δυσμενώς και εισάγοντας δυσμενή διάκριση, στο πλαίσιο αναγνώρισης της προϋπηρεσίας [η οποία πραγματοποιείται μετά την πρόσληψη με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου από το Υπουργείο [Παιδείας], εις βάρος των διδασκόντων ορισμένου χρόνου των ισότιμων με τα δημόσια ιδιωτικών σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στους οποίους δεν αναγνωρίζονται οι πρόσθετες αποδοχές που συνδέονται με την προϋπηρεσία, οι οποίες, αντιθέτως, καταβάλλονται στους διδάσκοντες ορισμένου χρόνου των κρατικών σχολείων, των σχολείων τα οποία διαχειρίζεται ο δήμος, των εξομοιούμενων με τα δημόσια ιδιωτικών σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, των αναγνωρισμένων από το κράτος ιδιωτικών σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, των επιδοτούμενων σχολείων ή των κέντρων ενισχυτικής διδασκαλίας, των κοινωνικών σχολείων, καθώς και των οικοτροφείων θηλέων, οι οποίοι τελούν σε αντίστοιχη κατάσταση με τους διδάσκοντες των ισότιμων με τα δημόσια ιδιωτικών σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσον αφορά τη φύση της εργασίας, τα καθήκοντα, τις υπηρεσίες και τις επαγγελματικές υποχρεώσεις, καθώς και τις συνθήκες κατάρτισης και απασχόλησης σε σχέση με τους διδάσκοντες των ισότιμων με τα δημόσια ιδιωτικών σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα οποία προβλέπονται στον νόμο 62/2000, δεδομένου ότι ασκούν τα ίδια καθήκοντα και αποκτούν, μέσω της συσσώρευσης διδακτικής πείρας, τις ίδιες εκπαιδευτικές, παιδαγωγικές, μεθοδολογικές-διδακτικές, οργανωτικές-κοινωνικές και ερευνητικές δεξιότητες με τους διδάσκοντες των ισότιμων με τα δημόσια ιδιωτικών σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης;

3) Έχουν ο όρος “αντίστοιχος εργαζόμενος αορίστου χρόνου”, ο οποίος περιλαμβάνεται στη ρήτρα 4, σημείο 1, της [συμφωνίας-πλαισίου], και οι γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ισότητας, ίσης μεταχείρισης και απαγόρευσης των διακρίσεων στην απασχόληση, οι οποίες κατοχυρώνονται στα άρθρα 20 και 21 του [Χάρτη], την έννοια ότι, στο πλαίσιο της αναγνώρισης των επιδομάτων προϋπηρεσίας, οι υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται υπό καθεστώς εκτάκτου υπαλλήλου στα ισότιμα με τα δημόσια ιδιωτικά σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να εξομοιώνονται με εκείνες που παρέχονται στα κρατικά σχολεία, στα εξομοιούμενα με τα δημόσια ιδιωτικά σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα αναγνωρισμένα από το κράτος ιδιωτικά σχολεία δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης, στα κοινωνικά σχολεία, στα επιδοτούμενα σχολεία ή στα κέντρα ενισχυτικής διδασκαλίας, καθώς και στα οικοτροφεία θηλέων, δεδομένου ότι οι εν λόγω διδάσκοντες ασκούν τα ίδια καθήκοντα, έχουν τις ίδιες επαγγελματικές υποχρεώσεις και διαθέτουν τις ίδιες εκπαιδευτικές, παιδαγωγικές, μεθοδολογικές-διδακτικές, οργανωτικές-κοινωνικές και ερευνητικές δεξιότητες;

4) Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι το άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994 αντιβαίνει στο ενωσιακό δίκαιο, επιβάλλει ο [Χάρτης] στο εθνικό δικαστήριο να αφήσει ανεφάρμοστη την ασυμβίβαστη πηγή του εσωτερικού δικαίου;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του τρίτου ερωτήματος

Επί του παραδεκτού του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

25 Καταρχάς επισημαίνεται ότι, με τις γραπτές παρατηρήσεις της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι το τρίτο προδικαστικό ερώτημα είναι απαράδεκτο, καθόσον το αιτούν δικαστήριο δεν διαπίστωσε καμία σχέση μεταξύ του άρθρου 21 του Χάρτη που μνημονεύεται στο ερώτημα αυτό και της επίμαχης στην κύρια δίκη εθνικής ρύθμισης.

26 Επιπλέον, το εν λόγω ερώτημα αφορά, κατά την άποψη της Επιτροπής, τη διαφορετική μεταχείριση μεταξύ, αφενός, των απασχολούμενων για ορισμένο χρόνο εκπαιδευτικών στα ισότιμα με τα δημόσια ιδιωτικά σχολεία, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, του νόμου 62/2000, και, αφετέρου, των επίσης απασχολούμενων για ορισμένο χρόνο εκπαιδευτικών στα ιδιωτικά σχολεία που υφίσταντο προ της θεσπίσεως των ισότιμων με τα δημόσια ιδιωτικών σχολείων καθώς και στα δημόσια σχολεία. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων εφαρμόσθηκε και εξειδικεύθηκε με τη συμφωνία-πλαίσιο μόνον όσον αφορά τη διαφορετική αντιμετώπιση των εργαζομένων ορισμένου χρόνου σε σχέση με τους αντίστοιχους εργαζομένους αορίστου χρόνου, η οποία δεν περιλαμβάνει τη διαφορετική μεταχείριση μεταξύ ορισμένων κατηγοριών προσωπικού ορισμένου χρόνου.

27 Συναφώς πρέπει, πρώτον, να γίνει δεκτό ότι, στο μέτρο που το επιχείρημα που εκτίθεται στην προηγούμενη σκέψη αφορά το κατά πόσον η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων και η συμφωνία-πλαίσιο εφαρμόζονται στην περίπτωση διαφορετικής μεταχείρισης όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, το ζήτημα αυτό άπτεται της ουσίας του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος και όχι του παραδεκτού του, οπότε πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της επί της ουσίας εξέτασης του εν λόγω ερωτήματος (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

28 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, προϋπόθεση για να παρασχεθεί χρήσιμη για το εθνικό δικαστήριο ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης είναι να έχει τηρήσει αυστηρά το εθνικό δικαστήριο τις σχετικές με το περιεχόμενο της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως απαιτήσεις που προβλέπονται ρητώς στο άρθρο 94 του Κανονισμού

Διαδικασίας του Δικαστηρίου, διάταξη την οποία οφείλει να γνωρίζει το αιτούν δικαστήριο (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, Consorzio Italian Management και Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, σκέψη 68 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

29 Ειδικότερα, είναι απολύτως αναγκαίο, όπως ορίζει το άρθρο 94, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως να εκθέτει τους λόγους που οδήγησαν το αιτούν δικαστήριο να υποβάλει ερωτήματα ως προς την ερμηνεία ή το κύρος συγκεκριμένων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, καθώς και τη σχέση που το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι υφίσταται μεταξύ των διατάξεων αυτών και της εφαρμοστέας στη διαφορά της κύριας δίκης εθνικής νομοθεσίας (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, Consorzio Italian Management και Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, σκέψη 69 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

30 Εν προκειμένω, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο εξέθεσε επαρκώς τη σχέση που θεωρεί ότι υφίσταται μεταξύ της επίμαχης στην κύρια δίκη εθνικής ρύθμισης και των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, οι οποίες κατοχυρώνονται στα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη, και διευκρίνισε τους λόγους για τους οποίους κρίνει αναγκαία την ερμηνεία των αρχών αυτών.

31 Επομένως, το τρίτο προδικαστικό ερώτημα είναι παραδεκτό.

Επί της ουσίας

32 Καταρχάς, διαπιστώνεται ότι, με το πρώτο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί την ερμηνεία της ρήτρας 4 της συμφωνίας-πλαισίου καθώς και των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, οι οποίες κατοχυρώνονται στα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη.

33 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων που κατοχυρώνεται στο άρθρο 21, παράγραφος 1, του Χάρτη αποτελεί ειδική έκφραση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, η οποία συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης και κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 του Χάρτη (πρβλ. απόφαση της 18ης Απριλίου 2024, Dumitrescu κ.λπ. κατά Επιτροπής και Δικαστηρίου, C-567/22 P έως C-570/22 P, EU:C:2024:336, σκέψεις 65 και 66).

34 Όσον αφορά τη διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των εργαζομένων ορισμένου χρόνου και των εργαζομένων αορίστου χρόνου που βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση, οι αρχές αυτές εφαρμόστηκαν και εξειδικεύθηκαν με την οδηγία 1999/70, και ειδικότερα με τη ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου που περιλαμβάνεται στο παράρτημα της οδηγίας αυτής [πρβλ. διάταξη της 11ης Νοεμβρίου 2010, Vino, C-20/10, EU:C:2010:677, σκέψη 56, και απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2022, Presidenza del Consiglio dei Ministri κ.λπ. (Πανεπιστημιακοί ερευνητές), C-40/20 και C-173/20, EU:C:2022:985, σκέψη 87].

35 Εν προκειμένω, στο μέτρο που το πρώτο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα αφορούν μια τέτοια διαφορετική μεταχείριση, πρέπει να εξεταστούν μόνον υπό το πρίσμα της οδηγίας αυτής και της συμφωνίας-πλαισίου (πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Vernaza Ayovi, C-96/17, EU:C:2018:603, σκέψη 20, και, κατ' αναλογίαν, απόφαση της 15ης Μαΐου 2025, Melbán και Sergamo, C-623/23 και C-626/23, EU:C:2025:358, σκέψη 49).

36 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι με το πρώτο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική

ρύθμιση η οποία δεν προβλέπει τον συνυπολογισμό, για τον καθορισμό της αρχαιότητας και των αποδοχών των εκπαιδευτικών κατά την πρόσληψή τους για αόριστο χρόνο σε δημόσιο εκπαιδευτικό ίδρυμα, του χρόνου προϋπηρεσίας τους στο πλαίσιο απασχόλησης ορισμένου χρόνου σε ορισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα των οποίων η λειτουργία και η οργάνωση δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του κράτους, αλλά τα οποία αναγνωρίζονται ως ισότιμα, δυνάμει της ρυθμίσεως αυτής, με τα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, μολονότι η ίδια ρύθμιση προβλέπει ότι ο χρόνος προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, ιδίως με απασχόληση αορίστου χρόνου, λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό της αρχαιότητας και των αποδοχών τους.

37 Όσον αφορά το ζήτημα της εφαρμογής της συμφωνίας-πλαισίου σε εκπαιδευτικό ευρισκόμενο στην κατάσταση του AR, υπενθυμίζεται ότι η εν λόγω συμφωνία-πλαίσιο εφαρμόζεται σε όλους τους εργαζομένους που παρέχουν αμειβόμενες υπηρεσίες στο πλαίσιο σχέσης εργασίας ορισμένου χρόνου που τους συνδέει με τον εργοδότη τους. Το γεγονός και μόνον ότι ο ενδιαφερόμενος απέκτησε την ιδιότητα του εργαζομένου αορίστου χρόνου δεν αποκλείει τη δυνατότητά του να επικαλεστεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων την οποία κατοχυρώνει η ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου (πρβλ. αποφάσεις της 18ης Οκτωβρίου 2012, Valenza κ.λπ., C-302/11 έως C-305/11, EU:C:2012:646, σκέψεις 33 και 34, και της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, σκέψη 38).

38 Δεδομένου ότι ο AR υποστηρίζει ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ότι τυγχάνει διαφορετικής μεταχείρισης όσον αφορά τον συνυπολογισμό των περιόδων διδασκαλίας που συμπλήρωσε ως εργαζόμενος ορισμένου χρόνου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η συμφωνία-πλαίσιο εφαρμόζεται, κατ' αρχήν, σε εκπαιδευτικό ο οποίος βρίσκεται στην κατάσταση του AR.

39 Το σημείο 1 της ρήτρας 4 της συμφωνίας-πλαισίου απαγορεύει τη δυσμενή αντιμετώπιση των εργαζομένων ορισμένου χρόνου, όσον αφορά τις συνθήκες απασχόλησης, σε σχέση με τους αντίστοιχους εργαζομένους αορίστου χρόνου απλώς και μόνον επειδή εργάζονται με καθεστώς ορισμένου χρόνου, εκτός αν η διαφορετική μεταχείριση δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους. Το σημείο 4 της ρήτρας αυτής επιβάλλει την ίδια απαγόρευση όσον αφορά τα κριτήρια υπολογισμού των περιόδων προϋπηρεσίας που αφορούν ιδιαίτερες συνθήκες απασχόλησης (απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, σκέψη 31).

40 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η έννοια «συνθήκες απασχόλησης», όπως χρησιμοποιείται στη ρήτρα 4, σημείο 1, της συμφωνίας-πλαισίου, καλύπτει κανόνες, όπως οι προβλεπόμενοι στο άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994, που αφορούν τον απαιτούμενο χρόνο προϋπηρεσίας προκειμένου να είναι δυνατή η κατάταξη σε μισθολογικό κλιμάκιο (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

41 Τούτου λεχθέντος, από τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων εφαρμόστηκε και εξειδικεύθηκε με τη ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου μόνον όσον αφορά τη διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των εργαζομένων ορισμένου χρόνου και των αντίστοιχων εργαζομένων αορίστου χρόνου.

42 Πράγματι, η ρήτρα αυτή αποσκοπεί στην εφαρμογή της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων στους εργαζομένους ορισμένου χρόνου μόνον προκειμένου να εμποδίσει τη χρήση μιας τέτοιας σχέσης εργασίας από τον εργοδότη με σκοπό να στερήσει από τους ως άνω εργαζομένους τα

δικαιώματα που αναγνωρίζονται στους εργαζομένους αορίστου χρόνου [πρβλ. αποφάσεις της 22ας Ιανουαρίου 2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 15ης Δεκεμβρίου 2022, Presidenza del Consiglio dei Ministri κ.λπ. (Πανεπιστημιακοί ερευνητές), C-40/20 και C-173/20, EU:C:2022:985, σκέψη 88].

43 Επομένως, η διαφορετική μεταχείριση που στηρίζεται σε κριτήριο διαφορετικό από τη φύση της σχέσης εργασίας ως ορισμένου ή αορίστου χρόνου δεν εμπίπτει στην απαγόρευση που προβλέπει η ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου (πρβλ. απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, σκέψεις 53 και 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

44 Εν προκειμένω επισημαίνεται ότι, όπως υπογράμμισε κατ' ουσίαν η γενική εισαγγελέας στα σημεία 32 έως 35 των προτάσεών της, η διαφορετική μεταχείριση που οφείλεται στο άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994 δεν στηρίζεται στον χαρακτηρισμό της σχέσης εργασίας ως ορισμένου ή αορίστου χρόνου, αλλά στη φύση του εκπαιδευτικού ιδρύματος στο οποίο οι οικείοι εργαζόμενοι απέκτησαν την επαγγελματική πείρα τους.

45 Συγκεκριμένα, από τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει, αφενός, ότι ο λόγος για τον οποίο οι περίοδοι εργασίας ενός εκπαιδευτικού υπό καθεστώς ορισμένου χρόνου σε «ισότιμο με τα δημόσια ιδιωτικό σχολείο» δεν λαμβάνονται υπόψη, στο πλαίσιο καθορισμού της αρχαιότητας των εκπαιδευτικών κατά την πρόσληψή τους για αόριστο χρόνο από το Υπουργείο Παιδείας, είναι ότι στο άρθρο αυτό δεν γίνεται καμία αναφορά στα «ισότιμα με τα δημόσια ιδιωτικά σχολεία».

46 Επομένως, ο μη συνυπολογισμός των περιόδων εργασίας ενός εκπαιδευτικού σε ισότιμο με τα δημόσια ιδιωτικό σχολείο αφορά τόσο την εργασία ορισμένου χρόνου όσο και την εργασία αορίστου χρόνου στα σχολεία αυτά.

47 Τούτο επιβεβαιώνεται, εξάλλου, από τον ίδιο τον προσφεύγοντα της κύριας δίκης ο οποίος υποστηρίζει, με τις γραπτές παρατηρήσεις που υπέβαλε στο Δικαστήριο, ότι το εθνικό δίκαιο δεν επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη «ούτε η προϋπηρεσία ορισμένου χρόνου ούτε η προϋπηρεσία αορίστου χρόνου στα ισότιμα με τα δημόσια ιδιωτικά σχολεία».

48 Αφετέρου, από τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει επίσης, κατ' ουσίαν, ότι, πέραν του γεγονότος ότι το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι η εργασία των εκπαιδευτικών αορίστου χρόνου στα δημόσια σχολεία και η αντίστοιχη αρχαιότητα αντικατοπτρίζονται στις αποδοχές τους, το άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994 επιτρέπει τον συνυπολογισμό των περιόδων εργασίας των εκπαιδευτικών ορισμένου χρόνου στα δημόσια σχολεία, στο πλαίσιο αναγνώρισης της προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών αυτών κατά την πρόσληψή τους για αόριστο χρόνο από το Υπουργείο Παιδείας.

49 Υπό τις συνθήκες αυτές, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι οι εκπαιδευτικοί που είχαν απασχοληθεί για ορισμένο χρόνο στα «ισότιμα με τα δημόσια» ιδιωτικά σχολεία, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, του νόμου 62/2000, πριν προσληφθούν για αόριστο χρόνο από το Υπουργείο Παιδείας, και οι απασχολούμενοι για αόριστο χρόνο εκπαιδευτικοί στα δημόσια σχολεία εργάζονται «στην ίδια επιχείρηση», κατά την έννοια της ρήτρας 3, σημείο 2, της συμφωνίας-πλαισίου, και ότι οι δύο αυτές κατηγορίες εργαζομένων βρίσκονται, υπό το πρίσμα των κριτηρίων που έχει θέσει η νομολογία του Δικαστηρίου, σε συγκρίσιμες καταστάσεις με αποτέλεσμα οι εκπαιδευτικοί της δεύτερης κατηγορίας να μπορούν να χαρακτηριστούν ως «αντίστοιχοι εργαζόμενοι αορίστου χρόνου», κατά την έννοια της εν λόγω ρήτρας 3, σημείο 2,

πρέπει να γίνει δεκτό ότι διαφορετική μεταχείριση όπως η απορρέουσα από το άρθρο 485 του εν λόγω νομοθετικού διατάγματος δεν εμπίπτει στην απαγόρευση που προβλέπει η ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου.

50 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πρώτο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία δεν προβλέπει τον συνυπολογισμό, για τον καθορισμό της αρχαιότητας και των αποδοχών των εκπαιδευτικών κατά την πρόσληψή τους για αόριστο χρόνο σε δημόσιο εκπαιδευτικό ίδρυμα, του χρόνου προϋπηρεσίας τους στο πλαίσιο απασχόλησης ορισμένου ή αορίστου χρόνου σε ορισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα των οποίων η λειτουργία και η οργάνωση δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του κράτους, αλλά τα οποία αναγνωρίζονται ως ισότιμα, δυνάμει της ρυθμίσεως αυτής, με τα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, μολονότι η ίδια ρύθμιση προβλέπει ότι ο χρόνος προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, ιδίως με απασχόληση αορίστου χρόνου, λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό της αρχαιότητας και των αποδοχών τους.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

51 Καταρχάς, παρατηρείται ότι, με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί την ερμηνεία των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων στον τομέα της απασχόλησης, οι οποίες κατοχυρώνονται, μεταξύ άλλων, στην ΕΣΔΑ και στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη. Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει την ΕΣΔΑ [πρβλ. απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 2022, Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Χρόνος παραγραφής), C-219/20, EU:C:2022:89, σκέψη 15 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία] και τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη [απόφαση της 29ης Ιουλίου 2024, CU και ND (Κοινωνική αρωγή – Έμμεση διάκριση), C-112/22 και C-223/22, EU:C:2024:636, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

52 Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος, καθόσον αυτό αφορά την ερμηνεία των διατάξεων της ΕΣΔΑ και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη.

53 Εξάλλου, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 28 και 29 της παρούσας αποφάσεως, επισημαίνεται, όπως παρατήρησε και η Επιτροπή, ότι το αιτούν δικαστήριο δεν εξέθεσε με την απαιτούμενη ακρίβεια και σαφήνεια τους λόγους για τους οποίους εκτιμά ότι η ερμηνεία του άρθρου 157 ΣΛΕΕ καθώς και των οδηγιών 2000/43 και 2000/78 είναι αναγκαία ή χρήσιμη για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης ούτε τη σχέση που θεωρεί ότι υφίσταται μεταξύ των εν λόγω διατάξεων του δικαίου της Ένωσης και της εφαρμοστέας στη διαφορά της κύριας δίκης εθνικής νομοθεσίας.

54 Επομένως, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα είναι απαράδεκτο κατά το μέρος που αφορά την ερμηνεία του άρθρου 157 ΣΛΕΕ καθώς και των οδηγιών 2000/43 και 2000/78.

55 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν οι αρχές της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, οι οποίες κατοχυρώνονται στα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία δεν προβλέπει τον συνυπολογισμό, για τον καθορισμό της αρχαιότητας και των αποδοχών των εκπαιδευτικών κατά την πρόσληψή τους για αόριστο χρόνο σε δημόσιο εκπαιδευτικό ίδρυμα, του χρόνου προϋπηρεσίας τους κατά την απασχόλησή τους με σύμβαση ορισμένου χρόνου σε ορισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα των

οποίων η λειτουργία και η οργάνωση δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του κράτους, αλλά αναγνωρίζονται, δυνάμει της ρυθμίσεως αυτής, ως ισότιμα με τα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, μολονότι η ίδια ρύθμιση προβλέπει ότι λαμβάνεται υπόψη, για τους ίδιους σκοπούς, ο χρόνος προϋπηρεσίας των εν λόγω εκπαιδευτικών κατά την απασχόλησή τους για ορισμένο χρόνο σε άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ιδίως δε σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα.

56 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, σε περίπτωση νομικής κατάστασης η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επ' αυτής, οι δε διατάξεις του Χάρτη των οποίων ενδεχομένως γίνεται επίκληση δεν μπορούν να θεμελιώσουν από μόνες τους την αρμοδιότητά του (απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2022, Viva Telecom Bulgaria, C-257/20, EU:C:2022:125, σκέψη 128 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

57 Πράγματι, κατά το άρθρο 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, οι διατάξεις του απευθύνονται στα κράτη μέλη μόνον όταν αυτά εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ και το άρθρο 51, παράγραφος 2, του Χάρτη διευκρινίζουν ότι ο τελευταίος δεν διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης πέραν των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν θεσπίζει νέες αρμοδιότητες και καθήκοντα για την Ένωση, ούτε τροποποιεί τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα όπως ορίζονται στις Συνθήκες. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει, με γνώμονα τον Χάρτη, το δίκαιο της Ένωσης εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων οι οποίες έχουν απονεμηθεί σε αυτήν (διάταξη της 17ης Μαρτίου 2021, Consulmarketing, C-652/19, EU:C:2021:208, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

58 Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η φράση «όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης», όπως χρησιμοποιείται στο άρθρο 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, προϋποθέτει την ύπαρξη συνδέσμου ορισμένου βαθμού μεταξύ της πράξης του δικαίου της Ένωσης και του επίμαχου εθνικού μέτρου, που να υπερβαίνει την εγγύτητα των σχετικών τομέων ή τις έμμεσες επιπτώσεις του ενός τομέα στον άλλο (απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, σκέψη 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

59 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να κριθεί αν ένα εθνικό μέτρο «εφαρμόζ[ει] το δίκαιο της Ένωσης» κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, πρέπει να εξακριβωθεί, μεταξύ άλλων στοιχείων, αν η επίμαχη εθνική ρύθμιση αποσκοπεί στην εφαρμογή διάταξης του δικαίου της Ένωσης, ποιος είναι ο χαρακτήρας της εθνικής ρύθμισης και το αν αυτή επιδιώκει την επίτευξη σκοπών διαφορετικών από εκείνους του δικαίου της Ένωσης, ακόμη και αν ενδέχεται να επηρεάζει εμμέσως το ενωσιακό δίκαιο, καθώς και αν υφίσταται ρύθμιση του δικαίου της Ένωσης ειδική στον εν λόγω τομέα ή δυνάμενη να τον επηρεάσει (απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

60 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την εξέταση του πρώτου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, η ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση όπως το άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994, καθόσον η διαφορετική μεταχείριση την οποία εισάγει η εν λόγω εθνική διάταξη δεν στηρίζεται στη φύση της σχέσης εργασίας των οικείων εργαζομένων ως ορισμένου ή αορίστου χρόνου. Επομένως, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 50 των προτάσεών της, η εφαρμογή του ως άνω άρθρου 485 δεν συνδέεται άμεσα με την απαγόρευση των διακρίσεων που προβλέπει η ρήτρα αυτή.

61 Επιπλέον, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι το εν λόγω άρθρο 485 συνδέεται με οποιαδήποτε άλλη διάταξη του δικαίου της Ένωσης.

62 Ως εκ τούτου, η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι «εφαρμόζ[ει] το δίκαιο της Ένωσης», κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη.

63 Επομένως, η διαφορετική μεταχείριση την οποία εισάγει η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση δεν μπορεί να εκτιμηθεί υπό το πρίσμα των εγγυήσεων του Χάρτη και, ιδίως, των άρθρων 20 και 21 αυτού.

64 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να απαντήσει στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα.

Επί του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

65 Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι επιβάλλει στο αιτούν δικαστήριο να μην εφαρμόσει το άρθρο 485 του νομοθετικού διατάγματος 297/1994 σε περίπτωση που η εν λόγω εθνική διάταξη κριθεί ασύμβατη προς το ενωσιακό δίκαιο.

66 Δεδομένων των απαντήσεων που δόθηκαν στο πρώτο, στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

67 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

Η ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαισίου για την εργασία ορισμένου χρόνου, η οποία συνήφθη στις 18 Μαρτίου 1999 και περιλαμβάνεται στο παράρτημα της οδηγίας 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και το CEEP,

έχει την έννοια ότι:

δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία δεν προβλέπει τον συνυπολογισμό, για τον καθορισμό της αρχαιότητας και των αποδοχών των εκπαιδευτικών κατά την πρόσληψή τους για αόριστο χρόνο σε δημόσιο εκπαιδευτικό ίδρυμα, του χρόνου προϋπηρεσίας τους στο πλαίσιο απασχόλησης ορισμένου ή αορίστου χρόνου σε ορισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα των οποίων η λειτουργία και η οργάνωση δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του κράτους, αλλά τα οποία αναγνωρίζονται ως ισότιμα, δυνάμει της ρυθμίσεως αυτής, με τα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, μολονότι η ίδια ρύθμιση προβλέπει ότι ο χρόνος προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, ιδίως με απασχόληση αορίστου χρόνου, λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό της αρχαιότητας και των αποδοχών τους.

(υπογραφές)